

MLADA ŠUMA

Rizo Džafić

Hamdaš je spustio sjekiru i zagledao se u šumu.

Titrala je na suncu, mijenjala boju i oblik, presijavali se vrhovi kao upaljene svijeće i, sa brežuljka na kome je stajao, sličila ogromnom zelenom slapu.

– Vidi kako su izrasle moje mladike? – čudio se Hamdaš. – Ni vatra im nije naškodila. Ni ljudi s bradom. Ni rat, ništa...

Zanesen njihovim stabala, nalazio je dosta sličnosti između borova i ljudi: jedan je bio nakrivljen na jednu stranu, drugi na drugu, a jedan se istegao, pa prerastao ostale. Svi su bili različiti, a kad se gledaju iz daljine, svi su jednaki.

Od onog dana kad su ušli u Čaršiju, odlučivao se Hamdaš da uđe u šumu, suoči se sa pričama koje je čuo i prekine moru koja ga je mučila. Prvo je satima sjedio na ivici šume, a onda sjekao suharke, uklanjao trnje i vezivao mladike. Varao sebe i gušio slutnju.

I danas, kad se odlučio podvući pod njenu kožu, počelo se odmotavati klupko uspomena od kojih je pokušavao pobjeći.

Davno je, sjećao se Hamdaš, zasadio mladu šumu. Bilo je teško očistiti kamen sa livade, počupati panjeve, naći boriće i zasaditi ih. Radio je dugo i uporno i znao je da mora uspjeti ako se nešto radi strpljivo i sa ljubavlju. Mještani su gledali u čudu ovaj Hamdašev posao, podsmijavali se neobičnoj ljubavi i sa nevjericom dolazili da vide hoće li se mladike

primiti u sparušenoj zemlji. Kad bi ga upitali šta radi, on bi im odgovorio:

– Vidiš šta radim, brate rođeni. Oživljam neplodnu zemlju!

Radio je iz dana u dan, mjerio daljinu, ubadao mladike, a onda sjeo uvrh livade i gledao kako se njišu na povjetarcu.

– Nemoj, sine! Smijat će nam se svijet. Šta će nam tvoji borići kod ovolike Planine koju nam je Bog dao. Grijech je miješati se u Božije uzimanje i davanje – korio ga je did Redžo.

– Ne brini se ti za svijet i sramotu, dide – tješio ga je Hamdaš. – Vidjet ćeš ti kakva će biti šuma. Nadaleko će se o njoj pričati, dide...

Godine su prolazile, stabljike izrasle u gaj koji je sličio maloj oazi između Čaršije i Planine. Granica između divljine i grada.

I ljudi koji su živjeli sa tih dviju strana su bili različiti.

Onda je došao rat. Ljudi s bradom su sa Planine upali u Čaršiju, u mladoj šumi napravili stratište.

Hamdaš je znao da se u mladoj šumi krije tajna i čekao je trenutak da se suoči sa istinom. O svom dječaku nije saznao ništa od onog dana kad su svojom mržnjom Čaršiju zapalili ljudi s bradom. Neki su tvrdili da je živ i da su ga nekad negdje vidjeli. Drugi su slijegali ramenima.

– I sada se neki vraćaju kućama, ko zna – govorili su grijući nadu.

– Traži i naći ćeš – govorili su mu.

Hamdaš je ustao i krenuo u šumu.

Teški su bili ti koraci, bolni i teški, kao da ih je načinio prvi put u životu. Zaustavio se na ulazu kao da traži vrata kroz koja će proći, a onda ušao u mladu šumu.

– Te noći... – pričali su oni što su preživjeli napad – sijevale munje, pucali gromovi, a iz mlade šume se čuo vrisak. I danas, kad noć zavije šumu u crni ogrtač, čuju se iz nje otegnuti jecaji. Svako drvo tvoje šume je poprskano krvlju nevinih žrtava.

Slutio je Hamdaš istinu u tim pričama, ali je varao nadu.

– Ne idi tamo, sine. Ukleto je to mjesto! – molio ga je did kad je u njegovim očima pročitao namjeru.

– Moram, dide. Šumi treba njega kao i čovjeku – rekao je oštreći sjekiru.

U šumi ga je dočekala tišina.

Zatreperile mladike, povile se, kao da se raduju dolasku. Ponovo je u Hamdašu prostrujala ona misao o sličnosti između borova i ljudi.

– Dosadila i njima osama.

Korak po korak, ulazio je u šumu. Zaobilazio je uzvišenja između stabala koja su ga bičevala svojim znacima.

Mještani su govorili da je šuma puna humki koje su plitko i na brzinu iskopane. Gurao je krupnije grane da se oslobodi čvornatog zagrljaja i išao dalje. Jeza je rasla...

Kad se bolje zagledao u stabla, vidio je tragove sasušene krvi, metaka i gelera koji su uрасli u njih kao u živo meso.

Išao je sve dublje, a u sjećanju mu oživi noćasnji san.

Sanjao Hamdaš kako lebdi iznad mlade šume lahak i bestjelesan, a gromovi pucaju u njena stabla. Raširio ruke da je zaštititi od napasti, ali su munje prolazile kroz tijelo i udarale u borove. Grane su padale sa treskom, a iz njih tekla krv. A to kao i nije krv, nego dječije suze, samo nekako crvene kao krv...

Hamdaš se stresao da otjera san i zastao. Pred njim se uzdigle humke, sve više ih i sve gušće, pa je razmišljao kojim će putem krenuti.

– Ne idi, sinko. Ukleto je to mjesto – jasno je čuo didov glas.

– To su sigurno mezari o kojima pričaju u Čaršiji

– Vidjet ćeš ti, dide, šume! Nadaleko će se o njoj pričati.

– Ukleto je to mjesto, Hamdaš...

Mutile se misli, zaplitala sjećanja i tragala za spoznajom koja je sigurno sakrivena u dosadašnjim razgovorima sa didom.

– Daleko će se o mojoj šumi pričati, dide!

Sada je shvatio težinu svojih riječi: o Hamdaševoj šumi se zaista daleko znalo i pričalo, ali po zlu. Postala je grobnica nedužnih ljudi iz Čaršije.

– Sigurno nešto did zna što bih i ja trebao znati. Inače me ne bi toliko odvrćao. Uvijek onaj koga se nešto tiče posljednji sazna istinu.

– Siguran sam da did nešto zna. Šta li to did zna, a neće da kaže?! – bolno je udaralo pitanje u sljepočnicu.

Odlučio se vratiti i porazgovarati sa didom.

Krenuo je nazad, obišao jedan borić i krajčkom oka vidio šarenu košuljicu sa krupnim cvjetovima. Kupio jê sinu na krupskoj pijaci.

– To je, znači!

Sageo se, uzeo košuljicu, a ona se sasula u rukama kao da je od pepela. Zamutio se vidik, a Hamdaš se pognuo kao da je dobio udarac.

– To je, znači!

Prvo je osjetio prazninu koja zavlada u čovjeku kad ga zapljusne spoznaja. Onda se praznina počela puniti bolom.

Bijesno je zamahnuo sjekinom, a borić je pao od prvog udarca. Zamahivao je sve brže, a drveće je padalo oko njega sa treskom. Sjekira je blještala, tresla se mlada šuma, a Hamdaš je gazio kao kosac koji se žuri završiti posljednje otkose.

m